

ГОДИНА II.

БРОЈ 23.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АУТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ,
СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 7. ЈУНА 1892.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

НАУЧНА ОСНОВА

за православне вероисповедне српске народне основне школе у краљевинама Хрватској и Славонији са једном, две, три и четири учитељске снаге.

Падана наредбом српског прав. народно-црквеног школскога савета од 7. (19) марта 1892. бр. Ш. С. ^{72.}/_{18.}

ДЕО I.

НАУЧНА ОСНОВА

за православне вероисповедне српске народне школе у Хрватској и Славонији са једном учитељском снагом.

I. НАУКА ВЕРЕ И ЦРКВЕНО-СЛАВЕНСКИ ЈЕЗИК.

А.) НАУКА ВЕРЕ.

Наставна дељ. Ученици и ученице имају се упознати са основима вере и благодетности хришћанске и научити прописане од свете цркве молитве, символ вере и заповеди, и извешћати се у црквено-словенском читању, те тиме се има ум њихов образовати, срце оплемени и воља на добро упутити и они се имају тако спремити, да буду верни синови свете православне цркве и поштени људи.

I. РАЗРЕД.

Припрема за прву наставу у вери.

Разговор о родитељима и о Богу, као оцу небесном, по упутству за прву наставу у вери од Н. Ђ. Вукићевића.

О једном Богу у Светој Тројници. — Знамење часнога крета. (Прекретити се.)

Молитва Господња: „Отче наш“.

Црте из библијске повести о створењу света и о првим људима. — О рају. — О првом греху, кајању, казни, о обећању искупителја.

Благовести. Рођење Христово. Молитва: „Богородице Дјкво.“

Мудри волсви. — Сретеније. — Бежање у Египат и повратак. — Младост Исусова. — Крштење Исусово.

Исусе благосиља малу децу.

Молитве: јутрења, пре и после обеда и пред спавањем.

Молитве се уче на памет на црквено-славенском језику с разјашњењем.

Познавање црквено-славенске ћирилице.

Примедба: Црте из библијске повести предаје учитељ по књизи: Прва настава у вери од Н. Ђ. Вукићевића.

II. РАЗРЕД.

а.) Понављање основне науке о једном Богу у св. Тројици. — Поука о створењу света и о првим људма.

Закон Божји и заповеди божје.

Исус Христос Спаситељ света. — Понављање повести о рођењу и младости и о крштењу Христовом.

Проповедања и чудеса Христова. — Кратка поука о страдању, смрти, васкресењу и вазнесењу Христовом. — По књизи: „Прва настава у вери од Н. Ђ. Вукићевића.“

б.) Понављање молитава, што се у првом разреду уче, и учење молитава пре и после вечере.

Молитва св. Духу: „Царю небесный.“

Молитва пресветој Тројици: „Упованіе мое.“

Символ вере.

Тајне новог завета.

Заповеди Божје и црквене. — Дела милости телесне и душевне.

Примедба: Све молитве и символ вере уче се на црквено-славенском језику са разјашњењем. (Види „Црквено-славенски буквар.“)

Заповеди и дела милости уче се на српском језику. — Заповеди по тексту изложеном на стр. 19.: Прве наставе у вери, а дела милости по тексту у кратком катихизису.

в.) Вежбање у читању и разумевању црквено-славенском по књизи: „Црквено-славенски буквар с читанком за други разред српске основне школе у Н. Саду 1890.“

Примедба: Буквар овај има се цео у другом разреду свршити и из њега се имају деца брижљиво у читању, а по могућству и у разумевању црквено-славенском извећати.

III. РАЗРЕД.

а.) Из библијске повеснице старог завета:

О потоцу. — О зидању куле вавилонске. — О Авраму и патријарсима и о Јосифу (по учитељевом приповедању).

Из новог завета уче се повести: о проповедању и чудесима Христовима.

О преображењу.

О васкресењу Лазаревом и све даље до краја, по књизи: „Прва настава у вери, од Николе Ђ. Вукићевића.“

б.) Уз брижљиво и често понављање свију молитава, што су у првом и другом разреду научене, учи се у овом разреду: „Кратки катихизис за православне српске ученике III. разреда основних школа од Н. Ђ. Вукићевића“, из којег се има овде свршити:

Глава прва о вери.

в.) Вежбање у црквено-славенском читању и разумевању. — За читање служе књиге:

„Часослов“ (мали) и „Малаа Катавасіа“ од Димитрија Поповића, пароха Сомборског.

IV. РАЗРЕД.

а.) Из библијске повеснице старог завета по учитељевом приповедању учи се у најглавнијим цртама:

О Мојсију, о судијама, о Давиду и Соломону.

О пророку Илији, о Данилу и три младића.

Из новог завета упознају се ученици са причама Христовим: о милостивом Самарјанину; о Митару и Фарисеју; о блудном сину; о неразумном богатиру; о сејачу; о немилостивом богатиру и о убогом Лазару, и о талантима.

По књизи: „Библијске повести новог завета у библијским речима, од Н. Ђ. Вукићевића.“

б.) Из кратког катихизиса учи се овде: Глава друга: О молитви Господњој, и глава трећа: о Божјим заповедима.

Божје заповеди и две главне заповеди о љубави христијанској имају се овде на црквено-славенском језику научити.

(По књизи: „Кратки катихизис за православне српске ученике основних школа, од Н. Ђ. Вукићевића“).

Уз то се понављају често и брижљиво све молитве, што их деца у нижим разредима научише, а понављају се и лекције из прве главе истога катихизиса пред дотичне велике празнике.

Наука пак о светим Тајнама (по 10. члану символа вере) понавља се и разјашњује опшир-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

није сваки пут, када се ученици спремају за приступање к светој причешћу.

в.) Вежбање у читању и разумевању црквено-славенском.

За читање се употребљава „Часословз,“ а за читање с разумевањем: „Спомоћна књига за разјашњавање црквенога појања“ од Н. Т. Вукићевића.

На каталогу у недељне и празничне дане читају се апостоли и еванђеља са разјашњењем,

по књизи: „Апостоли и Еванђељија у Недељне и Празничне дане преко године с преводом блаженоупокојеног Епископа Платона Атанацковића.“

ПОВТОРНА ШКОЛА.

Понављање молитава. Читање библијских повести новог завета и тумачење недељних и празничних Апостола и Еванђељија, све на темељу горе означених књига.

(Наставиће се.)

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

АДРЕСА

Његове Светости г. Патријарха Српског Георгија Бранковића, поднесена у име срп. прав. клира и народа митрополије карловачке Његовом ц. и кр. апостолеком Величанству Францу Јосифу I., приликом крунидбене прославе 8. јуна о. г.

В А Ш Е

царско и апостолско краљевско Величанство!
Најмилостивији Краљу и Господару!

За који дан, на ће се навршити 25 година, како сте Ваше царско и апостолско краљевско Величанство уз радосни усклик верних народа Угарске и посестримских јој краљевина — наше миле домовине — славном круном Св. Стевана, првовенчаног краља Угарске, окруњени; још који дан, на ће се навршити четврт столећа, како Ваше Величанство пуном власти крунисана краља Угарске, коју му ујемчава од Вашег Величанства великодушно успостављени устав државни, славно и срећно владате државом угарском; за мало дана на ће се навршити 25 година, од како је мила домовина наша под уставном, очинском и праведном владавином Вашег Величанства необично брзим корацима пошла на сусрет дивном умном, културном и материјалном, а уз то још и политичном развоју свом тако, да данас стоји на ономе ступњу свестраног благостања, политичног уређења и међу-

народног угледа, који народима њеним обезбеђује непрекидно уживање највиших човечанских и грађанских блага, а држави самој неисцрпну силу и моћ, која је нужна за утврђење, заштиту и обрану њених интереса и која јој даје одлучну реч у савету највећих сила европских.

Онај усклик радости, који се 8. јуна 1867. орио од Карпата до Јадранског мора, сјајно је оправдан повесницом наше миле отаџбине од ових последњих 25 година. Успомена на тај светли и срећни дан сад после 25 година буди у верним народима Угарске и посестримских јој краљевина чувство нове радости, да виде Ваше Величанство и сада духом крешка и телом снажна на узвишеном престољу Угарске, и чувство највеће захвалности према Вашем Величанству за ону владарско-очинску бригу и труде, којих драгоцене плодове уживају у створеном за 25 година благостању, а та су чувства тако силна, да држављани угарски, верни поданици Вашег Величанства, не могу на ино, а да их Вашем Величанству

најсвечанијим начином у пуном страхопоштовању не изјаве.

Па и православни српски народ у земљама круне Св. Стевана, учествујући најискреније у овој општој радости, с благодарним срцем бележи још један особени чин превишње милости Вашег Величанства, чин законског ујемчења његове народно-црквене аутономије, који се достојно ниже уз друге велеважне и спасоносне чине уставне владавине Вашег Величанства и од којег верни српски православни народ с правом очекује срећан препорођај своје цркве и својих просветних завода.

У име српског православног епископата, клира и верног народа у најдубљем страхопоштовању усуђујем се Вашем царском и апостолско-краљевском Величанству припасти с најнизијом молбом:

Да Ваше Величанство благоизволи најмилостивије примити поданичко-понизну изјаву наше највеће захвалности и наших молитава: да свемогући Бог Ваше царско и апостолско-краљевско Величанство и Њено Величанство, премилоству краљицу нашу, верну сапутницу живота Вашег Величанства, анђела хранитеља наше миле домовине, још дуго и предуго у постојаном крпком здрављу поживи на благо и срећу свих верних народа и поданика Вашег Величанства.

Који у осталом у поданичкој непоколебљивој верности и оданости остајем

Вашег царског и апостолског
краљевског Величанства

У Карловцима 31. маја 1892.

највернији и најнокорнији
слуга и поданик:

ГЕОРГИЈЕ БРАНКОВИЋ с. р.

Архиепископ и Митрополит Карловачки,
Патријарх Српски.

НАСТАВА СВЕШТЕНСТВУ ПРИ БЛАГОСЛОВУ БРАКОВА.

Саставио

Димитрије Руварац,

парох земунски.

Видећи из протокола циркуларних, да је Арх. Карловачка Консисторија у целини последњи пут издала 1836. г. „Наставленије свјашченству при благословенији браков“ у 53 тачке, које је „наставленије“ саставио тадашњи архиђакон и консисторијални бележник Андрија Шагуна, потоњи митрополит Сибињски, а пре тога први и последњи пут, издао је 16. новембра 1772. год. тадашњи митрополит српски и архиепископ карловачки Јован Ђорђевић у 9 тачака „Начин бракосочетанија“, кога је је по налогу царском упутио на све епархије карловачке митрополије; уз то знајући, да многа и многа наређења у поменутом „начину бракосочетанија“ Ђор-

ђевићевом и „наставленију“ Шагунином, данашњим даном не важе; да су многа међу тим нова изишла; да има наших свештеника, који нису могли сазнати и који не знају сва наређења која данас важе при благослову бракова, јер прво и прво у богословији нису се предавала а тешко да се и данас предају, а и сваки се час нова издају, и да у самим циркуларним протоколима — којих мало где има тачних и потпуних — нису сва наведена и садржана: то сам се решио, да у целину скупим сва црквено-државна наређења, која данас важе у Троједници при благослову бракова, за источно-православне хришћане.

Како у Угарској постоје друкчија наређења у погледу женидбе малолетних, то

нека који брат из Угарске наведе важећа данас у том погледу наређења, а осим тога, ако има још каквих других, која важе за Угарску, а нису наведена овде, почем не важе и за Троједницу.

А тако исто, ако је ком брату познато још које наређење, било црквено, било државно, које данас важи и за Троједницу, а ја га писам навео, или сам нешто погрешно навео, нека и то у овом листу обелодане, јер само ћемо тако и тим начином доћи до тачне „наставе свештенству при благослову бракова“, која нам је настава заиста нужна.

И кад једном и до ње дођемо, а то треба да буде што пре, тада ће нам моћи наше Консистирије, опакно исто загрмити, као што је загрмио митрополит Ђорђевић у поменутом своме „начину бракосочетанија“ од 1772. г.: „Занеже ашче в будушчеје постигнетсе или протопоп, или парохјални свјашченик, једин од предпоменутих (9) пунктов несохранив, необдержив, но престушив и противно что сотворив, такови да вјест, јако суд примити имат без милости, и не парохје само на вјек лишити се, но јешче кромје того, и иначе жестоцае наказан и со вејем свјашченства совлечен, и в мирски чин предап бити.“

Пуштајући у јавност ову своју „наставу“, коју сам саставио из циркуларних протокола, црквеног права и државних и земаљских закона, радоваћу се, ако сам ком брату свештенику учинио њом какву услугу, и ако сам кога научио нечему, што није знао, а некога потсетио на нешто, што је заборавио.

Ево саме „Наставе свештенству при благослову бракова“:

І.

О брачном испиту.

§. 1. Брачни је испит установљен од цркве за то, да надлежан свештеник, који има да обави брак извесним лицима, сазна било од њих самих, било од њихових родитеља односно татора, или сведока, који су с њима дошли свештенику, да буду сведоци њиховог испита: да л' су они вољни ступити у брак, и да на то нису ни од кога натерани; да не стоје у сродству, и у опште да не постоје какве сметње ил пре-

поне, због којих по постојећим црквено-државним законима и прописима, не могу у брак ступити никако, односно док се прво не отклоне, које се отклонити могу.

§. 2. Брачни испит обавља свештеник невестин, и то ако је могуће пре подне, ил' бар за дана. Само у вапредним случајевима може се испит обавити и у вече, но не сувише доцкан и после вечере.

Ако свештеник примети, да су родитељи женихови односно невестињини, или сведоци пијани, а још више, ако примети, да је жених односно невеста пијана, нека никако у тај мах не предузима испит.

§. 3. При брачном испиту морају бити осим жениха и невесте, и њихових родитеља односно татора, још најмање два сведока.

§. 4. Брачни испит се редовно обавља у кући свештениковој односно парохјеском звању, и за то се не плаћа свештенику ништа, а ако се обавља у кући невестињој, има му се платити 2 фор. (§. 15. I. Б. кр. рескрипта од 10. авг. 1868.)

§. 5. Брачни испит се обавља овако. Свештеник обучен у своје свештеничке халџине, не међући на себе епитрахил или фелон, стави дошавшег му жениха с десне стране, а невесту с леве, те им у разумљивом говору објасни значај и важност хришћанског брака, у који намеравају да ступе, напоменувши им, да је брак установио сам Бог, ради умножења и васпитања рода човечјег; да у браку треба између мужа и жене да влада љубав, мир, слога и оданост, те да једно другога искрено љуби и воли, и да никад и не помисле, а камо ли да учине прељубу; да су супружници дужни за цело време свога брачног живота једно другога слушати, поучавати, помагати и неговати, и то како док су здрави, тако и у време болести, како за време младости, тако и у старости; да су дужни примећене и опажене мане и погрешке једно на другом и код другог, на леп начин исправљати; да су дужни чувати се и избегавати свађу и тучење; да су дужни, ако им Бог порода даде, заједнички старати се, да децу однегују и васпитају у страху божјем и побожности, да никад пред децом не говоре, што би их

могло развратити, да их из малоће уче реду и послушноети, а кад дорасту за школу да их редовно у школу шиљу; да сами што богоугодније живе и што чешће у цркву иду и да држе све хришћанске одредбе и обичаје, како би се свему томе и њихова деца научити могла, те и сама таква била, кад једном ступе и они у брак; да буду целог века добри Срби и добри источно-православни хришћани, те да своју веру и народност изнад свега љубе и чувају, и да томе и своју децу још из малоће уче; да невестама предочи страшне последице и грех од тровања зачетог у утроби плода; да их поучи, да приликом сватова не чине излишне трошкове и да у опште за цело време свога брачнога живота буду чуварни и штедљиви, те да не само сачувају наслеђено од својих родитеља имање, но да се старају и да га умноже.

Мужу, као глави жениној, треба да напомене, да је он дужан љубазно руководити жену своју добрим саветом; да сноси мане и погрешке жене и да их с благошћу исправља, а тако исто и од ње, као од свога друга, да прима савете и примедбе; да је чува од сваке непријатности, да је теши у време жалости, да је негује у време болести, и у опште да се опходи с њом љубавно.

Као управитељ куће, дужан је мотрити на свашто, држати поредак, старати се за благостање и управљати својим имањем наметно, и као глава породице, дужан је предњачити примером побожности и сваке добродетељи.

Жена пак дужна је покоравати се своме мужу у свему, што је часно и праведно; сносити мужевљеве погрешке и мане и на леп начин исправљати их; старати се за мужевљево здравље, спокојство и част; удаљавати од мужа свако неповољство и тугу; с њиме се заједнички радовати и плакати и у опште сносити с њиме све радости и жалости.

Као управитељка куће, дужна је мотрити на унутрашње послове кућевне; обдржавати поредак и чистоту, и чувати оно, што муж привреди, а особито треба је упозорити на то, да не троши сувише на

своје одело и на којекакве излишне ствари, но да се увек онако одева и да онако у кући живи, како приличи њеном стању и положају.

За тим треба да упита прво жениха, а за тим и невесту, да ли се желе узети из своје слободне воље или да нису од кога патерани; да се нису раније којој другој особи заверили, да ће је узети односно за њу поћи, па услед промењених околности и домаћих прилика, мењају своје првашњу жељу и намеру; да ли ће моћи и штети испуњавати све оне дужности и обвезе, што су у браку и са браком скопчане.

Ако је пак једна страна удовац, односно удовица, и имају обоје, или само једна деце, дужан је свештеник поучити их, како треба да поступају са доведеном односно затеченом децом онако исто, као да су их они родили.

Па кад све ово и још друго, што пађе за нужно дотичи свештеник испита и изговори, и ако и од жениха и од невесте добије јасан одговор, да они желе ступити у брак по својој слободној вољи и жељи срца свога, и ако и родитељи њихови, односно татори изјаве, да и они од своје стране пристају, да се они узму и да им дају свој благослов, а уз то увери се да нема никакве препоне и сметње, због којих не би могли у брак ступити, а ако има каквих омањих, које се могу отклонити, он упути и научи жениха, односно његовог или њеног родитеља или татора, како и шта треба да раде, да их отклоне, — тада их и он од своје стране благослови, пожељивши им сваку срећу и здравље у браку.

§. 6. При брачним испитима не меће се женицима прстење на руку.

§. 7. Одмах по обављеном брачном испиту, има свештеник увести у књигу одређену за упис брачних испита, име и презиме испитаних особа, њихово занимање односно њихових родитеља, кад и где су рођени и где станују, а подједно још и имена и презимена и занимање свију присутних сведока, и кад је испит обављен.

§. 8. Ако је жена из једне парохије, а невеста из друге, тада му је дужан издати свештеник званично небиљеговано испитно известије, и у њему има назначити,

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

који се пут жени, кад и где је рођен, његово зајимање и да ли постоје какве препоне и сметње његовом браку, и без оваког известија не сме свештеник невестин испит обавити. (К. 99. ех 1892.)

§. 9. Ако је жених из једне парохије, а невеста из друге, свештеник невестин, који брачни испит обави, има свештенику жениховом написати званично небиљеговано известије, и у њему јвити му, да је тога и тога дана, месеца и године, испитао његовог парохијанина Н. Н. са својом пар-

хијанком Н. кћери, односно супругом умрлога ил законито растављеног супруга Н. Н. из Н., рођеном у Н. тог и тог дана, месеца и године, стапујућом у Н. под к. бр. тим и тим, и да су обоје пред њим и пред сведоцима изјавили своју слободну вољу за ступање у брак, а подједно и да наведе и сметње и препоне — ако их узбуде — које се имају отклонити пре њиховога венчања, односно које жених има отклонити.

(Наставиће се.)

ВАЖНИЈИ МОМЕНТИ ИЗ ИСТОРИЈЕ ЦАРИГРАДСКИХ ПАТРИЈАРАХА ОД ПАДА ЦАРИГРАДА ДО ДАНАС.

(ПО РУСКОМ.)

Од Саве Теодоровића, професора и катихете у кр. вел. реалци у Земуну.

(Наставак.)

Најзнатији патријарси од Генадија до Самуила I (1453 — 1764. г.).

Међу многим недостожним цариградским патријарсима овога времена, као што напред споменуемо, било је и достојних, који се одликоваху умом, науком, честитошћу и способношћу за управу. Међу таквим понајзнатијим су ови:

1.) Генадије, на крштењу Георгије, Схоларије (1453.—1459.). Он беше први цариградски патријарх за турског господства, први и по времену и по достојности. Још пре избора свога за патријарха, беше он угледна и важна личност међу Грцима. За императора Јована Палеолога (1425.—1448.), Схоларије је с почетка обављао звање васеленскога учитеља, т. ј. главног начеоника и професора у вишој цариградској школи (отуда му и назив „Схоларије“); а за тим је био члан врховнога савета и државни судија. Год. 1438. као особа блиска императору, заједно је са њим пошао на фераро-флорентијски сабор, на коме је радио у помирљивом духу. Но када му труди око измирења осташе узалудни, а латини почеше настојати око уније у смислу потчињења источне цркве, Схоларије потајно отиде у Млетке, те се не потпише на акту уније. Вративши се на исток, он заједно са Марком Ефес-

ким постане жарким противником уније, а после смрти Марка стави се на чело ревнотељима православља. Напустив државну службу и примивши монашки чин, посвети сав свој рад борби са латинима, почне писати опровржења на њихове списе и распростирати по народу и т. сл. Ученост, благочашће и верска верност Схоларијева обрати на њега пажњу свију Грка, у оно за њих мучно доба по освојењу Цариграда, услед чега они изаберу га једнодушно за цариградског патријарха. Уживајући уважење и наклоност самога султана Мухамеда II., Генадије се ревно заузме за устројство патријаршије и цркве; те му је у том раду предстајало доста муке. Храмови беху у развалинама или ограбљени; патријаршија, која беше при софијској цркви, пала у руке Турцима; православни народ поражен бедом клонуо духом. Генадију је ваљало потражити средства, како би уредио храмове, а међу њима и храм св. Апостола, при коме беше одређена патријаршија; ваљаше му тешити и храбрити народ. И заиста он је то све свесрдно чинио, у колико му у она тешка времена беше могуће. Но тек што Генадије поче заводити ред и поправљати бедно стање, снађоше и њега разне невоље. Храм св. Апостола отели му Турци и он би приморан, да

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

уреди нову патријаршију при храму Све-блажене; монаси и клирици усташе на њега сплеткама и опадањем, када започе требити старо зло, — симонију. Свађен овим несрећама и огорчењем у болест, Генедије се реши, да напусти престо. Год. 1459. сазове сабор, преда на њему рачун о својој управи и даде оставку на патријаршији, ма да су га и архијереји и народ, па и сам султан од тога одвраћали. За тим се настани у једном манастиру, где умре 1464. г.

2.) Максим (1476 --- 1483.), названи од сувременика ради своје учености философом. И заиста он се одликовао великом ученошћу и ретким даром говорничким; а осим тога беше то строго благочастив пастир. За његове управе црква је уживала мир; с тога он обрати сву своју бригу око моралног васпитања своје пастве, а као средство за то одабере особито проповед. Сваке недеље и празника Максим је говорио проповеди како у патријаршији, тако и по другим црквама и стекао је тиме врло велику љубав у своје пастве. Мухамед II. односио се к њему онако исто, као негда к Генедију е пуним уважањем а врло радо је говорио са њиме о хришћанској вери. По жељи султановој, Максим преведе символ вере на турски језик и напише разјасњење на символ.

3.) Јеремија I. (1520 — 1544.). Овај пастир се одликоваше мудрошћу управом и старањем о благу цркве, због чега је уживао највеће уважање и љубав свога стада. Но и овај достојни архипастир имао је да искуси много горчине од сплетака клирика и монаха. Год. 1523. пође Јеремија ради поклона св. местима. На путу неки међу клирицима устану против патријарха, поврате се у Цариград, задобију на своју страну неке епископе и знатне Грке, и, увећавши дар султану, поставе место Јеремије некога митрополита Јанићија за патријарха. Јеремија, чувши за то, сакупи у Јерусалиму заједно са патријарсима: јерусалимским, антијохијским и александријским сабор, на коме одлучи од цркве Јанићија и прврженике му. За тим се врати у Цариград. Народ, који не хтеде знати за Јанићија, дочека Јеремију као правога

пастира и оца, и настане у султана Солимана I. да се он успостави. При том се Јеремија покаже као врло светао карактер. Када је везир заискао за његово успостављење 500 дуката пескезија, он одлучи да се одрече патријаршије и једва после силне молбе народа, дозволи, да се за њега даде захтевана сума. Утврдив се на катедри, Јеремија са обичном својом мудрошћу лати се црквене управе. Нарочити предмет његова старања беше украшавање храмова. Међу осталим његовим трудовима знатно је и то, што је за њега уређена цариградска патријаршија. Мудрости овога патријарха има грчка црква да захвали очување храмова од разорења, које је турска влада предузела.

4.) Јоасаф II. (1552 — 1564.), просвећен и узвишен архипастир. Он беше изабран на патријарашку катедру без икаквих интрига, „ошћим сагласијем архијереја, клирика, архонта (знатних Грка) и народа“. Он усне, између осталих добара, што је за цркву учинио, да се пескези снизи на 1000 дуката; обнови патријаршију; патријарашку цркву снабде богатим утварима; побринуо се око поправке владања клирика и заузме се за црквену просвету. Но поглавари, слични Јоасафу, не могаху се допасти распуштеним свештеницима у патријаршији и самовољним фанаријотима. Ови најпосле израде, те Јоасаф буде свргнут. Год. 1564. Јоасаф сазове велики сабор и предложи „да се исправе и опамете клирици, да се умире архонти и да се задрже од разних неупутних захтева и претераности“. Но сабор услед сплетака и лукавства клирика и фанаријота Михаила Кантакузена, окриви самога Јоасафа ради симоније и не примивши никакве његове обране и разјасњења, збаци тога достојнога патријарха.

5.) Јеремија II. названи „*εὐάνης*“ (светли). Он је изабран за патријарха саборно 1572. год. и први пут је седио на катедри до краја 1579. год. Грчка црква је нашла у овом патријарху просвећена, радина, правична и бесприкорна архипастира. За претходника Јеремијина, користољубивога Митрофана, симонија се јавно терала. Јеремија ступивши на престо, сматрао је за своју прву дужност, да предузме строге и одлучне мере

ПРОТИВ тога зла. Он сазове сабор, на коме на основу древних канона буде закључено, да се имају лишити чина сви они, који би за новце рукополагали, заједно са онима, које су за новац рукоположили. Даље, овај ревносни патријарх обратио је пажњу на друге стране црквенога живота. Настављајући Јосаф рад, он се старао о унапређењу духовне просвете и њеном ширењу особито међу клирицима; строго је пазио на вршење устава и правила црквенога благочинија, подвргавајући нарушитеље одлучењу цркве; ревно је бранио православље источне цркве од пропаганде латина и протестаната; најпоследње, узвишен над срамном страшћу користољубља, сва средства, којима је патријаршија располагала, употребљавао је у корист цркве. У патријаршији подигао је нова здања, међу осталима и здање за стан епископима, који би одлазили у Цариград; а сам храм Свеблажене украсио је тако великолепно, да су га савременици називали и земаљским небом. Тако је Јеремија управљао црквом у току 7 година. Год. 1579. буде на заповест султанову збачен, а његово место заузме пређашњи патријарх Митрофан, који је томе и узрок био. У осталом Митрофан се тај пут задржао на патријаршкој катедри само девет месеца. После његове смрти, 1580. год. Јеремија буде на ново успостављен. Но тек сад настану и за Јеремију и за цркву врло тешка времена. Митрофан за кратко време своје управе нагомилао је силне дугове; ради исплате тих дугова Јеремија је био принуђен, да куши у ту сврху прилоге од архијереја, — који с тим беху врло незадовољни. Сродници Митрофанови, желећи задобити патријаршку катедру једноме из своје средине, употребе то незадовољство на своју корист, саставе јаку партију од клирика и епископа и почну радити око тога, да се Јеремија збаци. Терали су чак догле, да су бацали на Јеремију клевете, да он наговара јаничаре да ступе у монаштво, да заводи Турке у хришћанство, да дописује с папом против султана и т. сл. Ствар се сврши с тим, да је по наговору Јеремијиних противника, један Грк — отпадник тако огорчио султана против

Јеремије, да је заповедио да га ухвате и баце у тамницу. То беше 1584. За тим буде Јеремија послан у прогонство на острво Родос; а патријарашки престо заузме на кратко време прост и неуки монах Пахомије, а за тим рођак Митрофанов Геолент. Но како против једног тако и против другог устану врло многи; а народ непрестано сматраше законитим патријархом збаченога Јеремију. После многог заузимања, архијереји и клирици, који сажаљеваху Јеремију, успели су најпоследње, да 1587. год. Јеремија буде повраћен и ступи по трећи пут на патријарашки престо. Но сад тек очекиваху достојнога патријарха још веће невоље. За његова одсуства храм Свеблажене опљене и отму Турци, а патријаршија падне у грдне дугове. Да би скупио средства ради уређења патријаршије при храму Богородице утеши-тељке и ради отплате дугова, Јеремија се крене 1588. год. у Русију, одакле се врати 1590. год. са знатном потпором. За време свог путовања по западној Русији, уложио је сву своју бригу, да тамо ослаби латинску пропаганду. Бавећи се по повратку уређивањем своје патријаршије, патријарх се као и пре особито старао о одржању црквене дисциплине. Тако год. 1593. заједно са александријским патријархом Мелетијем Пигасом, сазове он сабор у Цариград, на коме буде строго утврђено, да се монаси имају покоравати својим епархијским епископима, да се нико не сме за новце у црквену службу постављати; да се недостојна лица не смеју рукополагати за свештенике; да свештена лица не смеју носити скупе и раскошне хаљине и т. сл. Год. 1594. умре Јеремија патријарх и на патријарашком престолу.

6.) Кирил Лукарис (1621—1638.). Ово је био један од најзнатнијих патријараха после пада Цариграда. Својим великим умом, ученошћу, врлинама, ревношћу у вери, и најпоследње несрећама у животу сећа нас на еветитеље древних времена. Кирил бејаше питомац знаменитога александријског патријарха Мелетија Пигаса († 1601.), који му је дао прво образовање у знаменитој млетачкој грчкој колегији, а за тим у падуанском свеучилишту. По свршеним на-

укама, Лукарис прими монашки чин и на скоро ступи на поље црквене делатности. Год. 1593. послан од Мелетија, у звању његова ексарха, путовао је у западну Русију и тамо подржавао православне у борби са латинима, који су радили о увођењу уније. На брестском сабору (1595.), на ком је закључена унија, Кирил је био један од главних бранилаца православља. Због тога се подигне на њега од стране латина и унијата такво гоњење, да је био принуђен да свој живот бегством спасе. После тога предузме он путовање по западној Европи, ради изучавања страних вероисповеди, да би се могао успешније с њима борити. Год. 1600. Кирил по налогу поменутога патријарха Мелетија крене се и по други пут у Русију ради уређења црквених послова. Год. 1601. после смрти Мелетија, а по његовом завештају, буде Кирил постављен за александријскога патријарха. Око 20 година сеђаше он на александријском престолу и својом мудром управом стече за то време

највеће уважење не само у свом патријархату, него чак и у цариградском. У цариградској цркви није се без његова учешћа решавало ни једно важно дело (н. пр. избор патријараха). Год. 1613. цариградска црква, оставши без патријарха, понуди му и управу патријаршије; и Кирил је више година управљао њоме у звању намесника (администратора). Његов утицај и уважење расло је све више и више, тако, да је год. 1621. по смрти цариградекога патријарха Тимотеја I. једнодушно изабран на цариградску катедру. Сад тек наступи за Кирила време за живу радиност, а уједно и време његових невоља. Главна му брига беше обрана православља од латинске пропаганде. У борби са језуитима он је провео све своје патријарховање; пет пута је био постављан на патријарашки престо, а четир пута збациван и најпосле 1638. год. запечати мученичком смрћу своју ревност за православље.

(Наставиће се.)

С П И С А К

срп. прав. парохија и народа у протопресвитерату новосадском крајем 1891. године.

Број текући	ИМЕ ПАРОХИЈЕ	Број свештеника	Број душа			Број брачних парова	Број срп. прав. домова	Број школске деце	Број школа.	Примедба
			мушких	женских	свега					
1	Нови Сад . . .	7	3911	4202	8113	1580	1355	1298	12	У новосадском протопресвитерату било је по попису највишег кр. рескрипта од 10. августа 1868 године 32.665 душа 1870. године онао је број душа на 31.893 „ а 1890. године онао је број душа на 29.966 „ дочим је у току 1891. год, као што се из исказа види, ако је у опште веровати у тачност његову, број душа опет порастао на 31.915 „ према чему би у новосадском протопресвитерату број срп. прав. душа за време од потоњих 21 годину порастао за 22 душе.
2	Ст. Футог . . .	2	1246	1177	2423	615 ^{1/2}	542	431	5	
3	Бегеч	1	1079	1016	2095	482	339	283	2	
4	Гложап-Чаб . .	1	86	73	159	32	26	21	2	
5	Ст. Паланка . .	2	1819	1828	3647	971	604	438	5	
6	Обровац	1	500	506	1006	254 ^{1/2}	152	114	1	
7	Товаришево . .	1	1287	1169	2456	556	447	371	2	
8	Силбаш	1	1092	1048	2140	490	321	399	2	
9	Ивнице	1	784	725	1509	372	219	198	1	
10	Десп.-св. Иван	2	824	921	1745	372	332	235	2	
11	Кулшин	1	588	586	1174	256	181	167	1	
12	Пирош	1	554	537	1091	254	181	142	1	
13	Кисач	1	68	74	142	37	21	24	1	
14	Ст. Шове	1	726	720	1446	323	246	232	2	
15	Ст. Кер	1	568	536	1104	228	150	170	2	
16	Ст. Врбас	2	865	800	1665	300	291	229	2	
	Свега	26	15997	15918	31915	7123	5407	4752	43	

КЊИЖЕВНИ ПРИКАЗ.

(Наставак.)

И кад се г. Грбић примио већ „коначне редакције“ и „радо се примио тога тешкога и нипавога посла“ — што му најрадије признајемо — не би ни мало погрешно, да је изравнао бусовити понегде слог и распоред речи, чиме не би одузео слогу и стилу пишчевом ни једну црту карактеристике, а можда по чијем мишљењу и класичности.

Н. пр. стр. 137: „и још се их нађе, који их преузносе“, „како велика и дивна била су то светила“ (140), „ако јој се није ухватити“ (178), „е тога сам и изабрао још овај к' ваше благочестиве и родољубе (!) увиђавности срцу мојој рјечи пут“ (473) и т. д.

Ма како и ма коме изгледао језик као „само љуска“, — чист језик биће увек у беседи слушаоцу, у књизи читаоцу миље души, као и добра мисао што је слатка храна уму.

А у „проповеднику“ ће увек бусен бити реч, као што је: назад (136), свачеса (142), бенавија (163), премучати (177), буди вам (217), вани (230), навада (330), пунтати (474) и т. д.

Ако су те речи употребљене у беседама — а у књизи никако не би смеле бити — за то, јер их и народ наш по карловачкој дијецези употребљава, онда нас тај факт води к' сумњи, да ће нас браћа Хрвати одучити од чиста српска језика, док се они од нас не науче златном и слатком језику нашем. А то се не би смело потпомагати ни у беседи, а још мање у књизи, која пролази од руку до руку српских. Зле обичаје (а не обичајеве, 431) треба плевити и чупати, а не залевати и неговати, ма у којој му драго цели.

Г. Грбић је требао учинити оно прво. Држимо, да му не би замерила блажена сен пишчева, нити би тиме окрњио његову оригиналност, а најмање дух беседа ослабио и мисли поткресао.

Нити би то учинио плевљењем туђега, српском уху немилоса израза, нити изменом неправилних облика правилнима на пр: човјечки (128, 410, 411, и т. д.), омиљавало (411), изадовољити (120), народовог (128, 130), јербо (141), разумјетније (431), вртао (163) и т. д. као што није то учинио задржавши речи: неврат (107), залут (129), залутног (130), ногоступ (130 и 136), цјелокуп (141 и 163) недођин (178), колокрет (246), незналеж (412) и т. д.

Једном речи, оно, што се дало без по муке, а без штете пишчеве поправити и изменити,

требало је тако и учинити. По нашем, дакле, мишљењу, требао је г. Грбић „дирати и у језик и у слог“. Много би добра учинио. Али и на ономе, што је учинио — од срца му хвала.

А сад ћемо, према задатку скромног овога приказа, да кажемо коју и са друге стране о „проповеднику“.

„Врло је необдјелана црквена проповјед на пољу народне књижевности наше“. Потписујемо.

Многи су узроци необдјеланости тој. Како су нас васпитали, — такви смо. Какве су околности, такве људе дају.

„Wer nicht glaubt, kann nicht reden; wer nicht fühlt, kann nicht rühren; wer nicht liebt, kann nicht bessern; wer nichts in sich hat, kann nichts von sich geben“.

Али врх свега проповед мора истицати „од избитка срца“ проповедничкова, да празна испунити, ладна загрејати, угасла запалити може, осећајима, духом и мислима, које проповедника покрећу на проповед, а у цели, да и у слушаоца крене осећаје те, па да и он дисати почне духом тим и мислити мислима тим, у животу рад живота свога.

Проповед, која таква није, крај свију других омилићких правилности, остаће увек укалупљени створ ума, али без духа и срца, којима се осваја слушаца за мисли производа тог.

Многи проповедници наши пишу на калуп, да се не огреше само о које правило омилићке, а најмање водећи рачуна о ономе: „од срца к' срцу“, о лепоти језика, снази дијекције, савремености мисли и потреба.

Тим калупом окувају ум, загађују срце, убијају дух себи, а не дижу га, не отварају и не оживљују ни у другоме, јер то је немогуће.

Дају проповеди својој само тело — без духа. А тело не подиже, — дух подиже, он осваја, он оживљује, покреће, води и одводи. . . . не спомињући друге разлоге необдјеланости проповеди у народној књижевности нашој, јер то и није задатак приказа нашег, и опет тврдимо, да је она необдјелана, јер је код нас мало духовна, мало срдаца, мало умова, који се не калупе, а који би полетали за осећајима, дизали се за мислима народа свога и своје цркве, осећајући све оно, што осећа народ и црква и у срећи и на муци.

(Наставиће се.)

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Свештенички зборови. — Опозиција против свештеничког удружења.) У прошлости броју овога листа, говорећи на овоме месту о свештеничким зборовима, који се држе широм митрополије карловачке, погрешно смо саопштили једну вест, коју нам треба овом приликом исправити. Говорећи на име, где су све до сад држани свештенички зборови ради свештеничког удружења, на основу добивене нејасне брзојавне вести поменуемо, да је 29. маја о. г. одржан у манастиру Фенеку збор свештенства протопресвитерата земунског, на коме је сакупљено свештенство такођер прихватило мисао о свештеничком удружењу — а међу тим, као што се накнадно боље известисмо, ствар свештеничког удружења је сасвим у обратном правцу решена т. ј. свештеници земунскога протопресвитерата са 16 против 8 гласова изјаснили се против свештеничког удружења, а прихватили су само протопресвитерске (!) зборове, на којима би се свештенство имало договарати „о својим стварима“ (као да би се на зборовима општег удружења имало разговарати не о својим, већ о туђим стварима!). Данас опет добисмо брзојавну вест из Ст. Бечеја о томе, да се је свештенство старо-бечејскога протопресвитерата на збору своје држаном 2. (14.) јунија о. г. већином гласова изјаснило такођер против свештеничког удружења.

Ми у ове вести не могосмо и не хтедосмо веровати дотле, док не добисмо потврде из најпријатељскијих руку. Јер и ако много полагамо на свест и разбор одличног и интеллигентног свештенства земунскога и старо-бечејскога протопресвитерата, ипак, да ће оно заузети опречан положај према свештеничком удружењу, за које се изјаснила већ готово половина свештенства у целој митрополији карловачкој, то не могосмо веровати, и ако нас не-

који пријатељи већ у напред о томе увераваху. — Који су разлози руководили већину свештенства из земунског и старо-бечејског протопресвитерата, да одбаци мисао о свештеничком удружењу, нама то није познато, а не можемо се томе ни довити, док нам то позвани свештеници сходним начином не протумаче. За сад и до сада могосмо да се довијемо само овој хипотетичкој мисли: Можда је свештенству земунског и старо-бечејског протопресвитерата, односно онима, који су се изјаснили против општег свешт. удружења — очи засенила она дивна слога и уши вређала она пријатна хармонија, којом се спровођање општег удружења отпочело било, па као добри Срби, који традиционално не трпе слогу, ставише се у опречни положај онако тек промене ради, те унесоше у потпуну хармонију и мало дисхармоније и дисонације, већ и ради тога, да се неби дело општег свешт. удружења спровело с неком мртвом монотонијом, — па би непријатељи могли чак и то рећи, да је свештеничко удружење под морање и на команду остварено.

Тако тумачимо ми поступак већине свештенства земунскога и старо-бечејскога протопресвитерата — и кад ствар тако схватамо, разуме се, да се не ћемо бацити на поље неких рекриминација, него ћемо поштовану браћу свештенике из земунскога и старо-бечејскога протопресвитерата свесрдно поздравити, као добро-дошлу опозицију, која ће нам много помоћи, да се што боље разбистре појмови о општем свештеничком удружењу, против којег та наша драга опозиција положај заузима.

За то бисмо ми без икакве анимозности, већ баш са искреном љубављу и пријатељством, слободни били позвати поштовану опозицију, односно оне свештенике који су гласали против општег свештеничког удружења, да нам у овом листу разложе и кажу: за што су они противни општем свештеничком удружењу? Та

начело „*viribus unitis*“ ваљда још није тако престарело и изанђало, да га треба са свим забацити!? Или можда је паша опозиција изнашла начин, по коме се несложним и распарчаним силама и неспоразумним радом више да постићи, него уједињеним силама и споразумним радом!? Или јој можда боде очи оно „јединство мисли, организација рада, солидарност чланова свештеничког сталежа и међусобна им лична узајмица“, што је у нацрту правила изложено — а поштована опозиција можда мисли да је боље оно досадашње растројство у у мисли, дезорганизација у раду, несолидарност у целини и неслога и безглавље у свему!? Но не ћемо даље питати ни домишљавати се о ономе, што ће нам поштована опозиција и онако са свим лепо растумачити! Казаћемо још само ово: Ми не верујемо, да су у свештеника који ступише у опозицију тако уске, тесне и хладне груди, да они хоће само скучене протопресвитератске зборове, поред којих не може бити нити јединства у мисли, нити организације у раду, нити солидарности у правцу и тежњама, нити у опште живљења рада и бујнијега живота на пољу црквено-религиозном и народно-просветном.

Или се зар поштована опозиција плаши од општег свештеничког удружења ваљда за то, што би се са њиме између свештенства појединих епархија порушио онај кинески зид, који је делио н. пр. земунског свештеника од панчевачког, или ст. бечејског од турско-бечејског!?

Но застаћемо, ћутаћемо — док не чујемо глас од поштоване опозиције. Застаћемо већ за то, да нам се не пребаци да ређамо неоправдане шпективе — јер то нам у опште није било у намери. У послу остварења свештеничког удружења, ми се само радовати можемо, ако се сусретнемо са свесном опозицијом, у борби с којом ће се ствар свештеничког удружења само боље пречистити и оплеменити. Опозиција, која је никла у кругу свештенства земунскога и ст. бечејскога протопресвитерата, свештеничком удружењу не може шкодити, већ само користити. Јер то, што се већина свештенства из истих протопресвитерата изјаснила против општег

свешт. удружења, неће и не може ни за длаку спречавати остварења општег удружења. Јер у најгорем случају довикнућемо свештенству земунског и ст. бечејског протопресвитерата: „*Ugocsa non cogonat*“!

— (Са свештеничких зборова.) I. Из протопресвитерата темишварског. Српско православно свештенство из протопопијата темишварског са-стало се у Темишвару дана 26. маја о. г. и под председништвом преч. г. Кузмана Станића, проте и подпредседника консисторијалног, одржало је збор на коме се већало о питању „свештеничког удружења“.

За перовођу беше именован јереј Петар Агрима, парох м. бечкеречки, и пошто буду у записник уведени г. г. присутни свештеници, преч. Гд. прота Станић са позивом на циркулар у том погледу од Његовог Високопреосвештенства, Епископа Никанора, од 6. маја о. г. бр. 61. издани, изјављује, да су некоји одличнији свештеници, благословом Његове Светости г. Патријарха Српског Георгија истакли замисао свештеничког удружења, те да је изабран и одбор, који је спремио правила на ту цел, и који позива свештенство из осталих срп. дијецеза, да се о удружењу изјасни, те предлаже, да се томе позиву одговори.

Предлог овај од присутног свештенства беше са одушевљењем усвојен, а за тим и нацрт правила за удружење прочитан, и за сада до главне скупштине, без примедбе усвојен.

Уједно у смислу горехваљеног циркулара буду као изасланици, који ће на главној скупштини остало свештенство овог протопопијата заступати, изабрани преч. г. прота Станић, и и Петар Ђурић, парох чаковачки и намесник.

Осим неколико питања, која би се главној скупштини свештеничког удружења као предлози поднети имали, на предлог гд. Петра Ђурића, пароха чаковачког и намесника, изјављује свештенство овог протопопијата са одушевљењем највеће поверење Његовој Светости, преузвишеном г. патријарху српском Георгију Бранковићу на његовом досадашњем раду и труду око подизања угледа цркве и народа, у пуној нади, да ће Његова Светост и хтети и умети довести у најбољи ред и успешно решити сва питања, која се тичу цркве и црквено-народне самоуправе, тако, да црква може без сметње одговарати цели, која јој је намењена, а верни да

нају у цркви душевне спасителне утехе, а у кући и породици мира, љубави, среће, и свака берићета.

У свези са овим предлогом, изјавило је свештенство овог протопопијата са највећим огорчењем своје гнушање према познатом јавном српском листу, који на начин људи најпрезренијег сталежа безобзирно напада најугледније и у народу српском најзаслужније људе, и који измишљеним и неоснованим потворама и погрдама понижава углед и цркве своје и народа свог.

Записник о одржаном збору већ је поднесен председнику одбора за свештеничко удружење, пречасном г. Стевану Чобанићу, проти карловачком. — Ст.

II. Из протопресвитерата будачког.

Дана 26. маја о. г. сазвао је пречасни г. намјесник и управитељ протопресвитерата, г. Петар Грба, по налогу високопреосвештеног г. Епископа дијецезана од 26. априла о. г. бр. ¹⁰⁹ Е. пр. ех 1892. свештенство протопресвитерата будачког на свештенички збор на Вељуи, као центрум протопресвитерата, да у претрес узме „нацрт правила за удружење православног српског свештенства у митрополији карловачкој“ и да изабере два члана за велику скупштину.

После подужег савјетовања примљена је једногласно следећа резолуција поднесена од пароха перјасичког, јереја Милутина Шарца:

„Свештенички збор протопресвитерата будачког прихваћа намисао о потреби и важности свештеничког удружења у опсегу митрополије карловачке, те на „нацрт правила за удружење српског свештенства у митрополији карловачкој“ ставља следеће преннаке односно допуне:

I. на чл. 3. слово к.) „а донде, док се у горњо-карловачкој дијецези не ожитвори „удовички фонд“ — да се из фонда свештеничког удружења потпомажу удове и сироте свештеничке горњо-карловачке дијецезе“;

II. на чл. 5. Пошто је свештенство горњо-карловачке дијецезе по највишем рескрипту од 10. авг. 1868., даље, по предлогу „јединственог штатута“ донесеног од високославног саборског одбора; надаље, по: уредби донесеној од саборског одбора 5-рице најлошије дотирано од свега свештенства осталих епархија у опсегу митрополије карловачке, па најпосле, што ће свештенство горњо-карловачке дијецезе према своме броју највише у фонд свештеничког удру-

жења допринашати — с тога према свему наведеном, да се и праведни годишњи улог од свештенства горњо-карловачке дијецезе захтјева и изнимно на 4 фор. установи;

III. на чл. 26. да се саразмјерно према броју свештенства епархије дотичне бирају у главни одбор чланови удружења, а не из сваке епархије по два без разлике и без обзира на број свештенства поједине епархије“.

За чланове велике скупштине збор је једногласно изабрао: пароха перјасичког јереја Милутина Шарца и пароха клокочког јереја Мојсију Мајсторовића.

Толико о томе збору, а сад још нешто.

Питање је само сад, од куд ће се путни трошак дати односно предујмити за чланове велике скупштине из горњо-карловачке као најудаљеније дијецезе? Познато је, да је свештенство горњо-карловачке дијецезе сиромашно и да своју плату неуредно добива, па да би чланови велике скупштине из ове дијецезе о свом трошку у Ср. Карловце поћи могли!?

Ми не имамо епархијског фонда, да би се из истог предујам дао; с тога по нашем мњењу требао би „Одбор за припремну радњу око остварења свештеничког удружења“ да се обрати с молбом на управу српских цркв. нар. фондова, да се отуд потребити новац позајми за чланове велике скупштине, који би се после из фонда свештеничког удружења повратио. Кад се предујмују саборски трошкови, који се много спорије и теже враћају, зашто се не би могли предујмити и ови трошкови, који би се из фонда свештеничког удружења за сигурно повратили? Надамо се, да ће споменути одбор своје учинити; иначе ће та велика скупштина из удаљених крајева слабо или нимало заступљена бити.*)

М. III.

*) То што пошт. г. извештач предлаже, тешко би се дало извести. У осталом много је и захтевати, да се свештеницима из горњо-карловачке епархије, кад полазе на свешт. скупштину, путни трошкови из нар. фондова предујме. У сваком протопресвитрату — баш и у самој горњо-карловачкој епархији — треба да се нађе по 2 свештеника, који ће и хтети и моћи бар за први пут о своме трошку на свешт. скупштину доћи. Ако их се не би нашло — жалосно би било. Ваљда још има у срп. прав. свештенству чланова, који неће тражити, да им се свака потрошена крајцара накнади или сваки корак наплати онда — кад се ради за образ и углед свештенства и кад је реч о користи наше св. цркве и милог нам народа!

Уредн.

— (О свештеничким зборовима) саопштавамо још и ово:

Свештенство вршачког протопресвитерата одржало је 29. маја о. г. у Вршцу у општинском здању свој збор ради свештеничког удружења. Збор се тај једногласно изјаснио за удружење. Кратак извештај о томе донећемо у будућем броју.

Свештенички збор сџмборског протопресвитерата, који је био заказан за 9. (21.) јуна, одложен је, те ће се одржати на Видов-дан 15. (27.) јуна о. г.; а 9. (21.) јуна држаће се у манастиру Ковиљу свештенички збор жабаљскога протопресвитерата.

— (Годишњи испити у срп. правосл. богосл. училишту Карловачком) по одредби Његове Светости Госп. патријарха Георгија, почињу 11. (23.) јуна, а свршују се 2. (14.) јула о. г. За испитивање сваког предмета састављена је посебна испитна комисија из чланова професорске колегије. Ред испита је овај: 11. јуна (пред једном испитном комисијом) II. год. Словенски језик, а (пред другом испитном комисијом) I. год. Грчки језик; — 12. јуна IV. год. омилистика; — 13. јуна (од 9 сах. у јутру пред једном исп. ком.) I. год. Словенски језик, а (од 4 сах. по подне пред другом исп. ком.) III. год. пјеније и правило црквено; — 17. јуна III. год. омилистика; — 17. јуна (пред једном исп. ком.) IV. год. Литургика, а (од 3 сах. по подне пред другом исп. ком.) II. год. Грчки језик; — 18. јуна (пред једном исп. ком.) IV. год. Катихетика, а (пред другом исп. ком.) I. и II. год. пјеније; — 19. јуна II. год. догматику; — 20. јуна (пред једном исп. ком.) III. год. црквено право, а (пред другом исп. ком. од 4 сах. по подне) I. год. пчеларство; — 22. јуна (пред једном исп. ком.) II. год. св. писмо, а (пред другом исп. ком. од 3 сах. по подне) IV. год. пјеније; — 23. јуна (пред једном исп. ком.) III. год. историја српске цркве, а (пред другом исп. ком. од 4 сах. по подне) IV. год. црквено правило; — 25. јуна (пред једном исп. ком.) II. год. историја цркве, а (пред другом исп. ком.) IV. год. педагогија; — 26. јуна III. год. полемика; — 27. јуна I. год. св. писмо; 30. јуна IV. год. пастиреко богословље; — 1. јула III. год. морално богословље; 2. јула (пред једном исп. ком.) IV. год. морално богословље, а (пред другом исп. ком.) I. год. основно богословље. — Гдје вријеме почетка испита није назначено, ту почиње испит од 7 сах. јутра, а траје до подне док се не сврши, или се о подне прекида, па се послије подне у 3 сах. наставља. 5. (17.) јула завршује се школска година са благодаренијем

и раздавањем свједоцаба свима слушаоцима. — Члановима православног клира слободно је присуствовати испитима, остала публика мора имати за то дозволу ректората.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Г. С. П. у Ф. — Читуље световних покојника не доносимо, па за то не можемо штампати ни оне, коју нам Ви посласте.

Г. М. Ј. у М. — Зашто Ваш чланак не штампамо, то ћемо Вам писмом опширније разјаснити. Она ствар, за коју у писму своме на првом месту распитујете — неће се тако брзо свршити, као што мислите. Љубопитљиви смо на чланак који нам обећавате послати. Дед' да му што пре у очи загледамо!

Г. Д. у М. — „Рукописи се не враћају“ — стоји у сваком броју листа назначено, с тога је неоправдано Ваше захтевање, да вам рукопис повратимо. А није баш ни вредно!

Г. С. К. у В. — Не можемо још да се решимо: да ли да пустимо Ваш чланак у лист или не, јер чланак баш не одговара програму нашега листа. Ако га не бисмо могли у лист уврстити, пристајете ли, да га другом којему листу уступимо?

Г. Л. В. у Ч. — Остајемо при оном што смо Вам писали, и оне две ствари које не можемо штампати, вратићемо Вам изузетно натраг, кад их већ тако одеудно рекламујете, а могли бисте и сами увидети, да те ствари нису за наш лист.

Г. С. С. у А. — Жао нам је Вашег старачкога труда, али послано не удара мере.

О Г Л А С И.

СТЕЧАЈ.

63, 1—3

На смрћу упразњено место учитељице, на четвероразредној женској школи у Ст-Шова (Бач-Бодрешка Жупанија) расписује се стечај.

Са овим местом скопчана је плата од 300 фор. а. вр. у готовом новцу, слободан стан са пространим баштом, један хват дрва и два хвата сламе за огрев.

Ново изабраној учитељици спадаће у дужност, школеком уредбом прописане дужности, како у школи тако и у цркви обављати и повторну школу држати.

Рок стечају траје до 16. (28.) јулија о. г.

Из седнице местног школеког Одбора држане у Ст. Шова 27. маја (8. јунија) 1892.

Јован Ђ. Петровић,
перовођа и учитељ.

Милан Стоја,
п-рох и председник
М. Ш. Одбора.

WWW.UNILIB.FE. бр. 352 ex 892
к. 253.**СТЕЧАЈ.**

64, 1—3

На парохијско место у Соки овим се отвара стечај.

Конкуренти имају своје ваљано инструирани молбенице до 30. јуна о. г. подписаној конси­сторији поднети. —

Из конс. седнице држане у Темишвару 18. (30.) маја 1892. год.

Епарх. Консисторија Темишварска.

СТЕЧАЈ.

65, 1—3

На упражњено место учитељичко отвара се стечај са платом 300 фор. у готовом новцу, 40 фор. у име повторне школе, слободан стан, 2 хвата дрва, два хвата сламе, 10 фор. у име баште, 6 фор. за паушал.

Изабраној учитељици спадаће у дужност школ. уредбом прописане предмете у школи предавати. Молитељке које ово место добити желе, нека се пријаве овомесн. црквен. школ. одбору до 14. јула о. г.

Из седнице главн. цркв. скуштине у Бега св. Ђурђу, 1. (13.) јуна 1892. год.

Милан Михајловић,
перовођа.

Анта Игњатов,
црквени председник.

Бр. 18
1892.**СТЕЧАЈ.**

61, 2—3

Ради сталног попуњења упражњеног места учитељице у српско-народној, вероисповедној, основној школи у Темишвару у предграђу Фабрици овим се отвара стечај.

Са тим учитељским местом скопчани су приходи који следе: у име основне учитељске плаће 500 фор; за наставу у пофторној школи 60 фор; за школеку послућу 36 фор; у име паушала за писање 8 фор; из легата Рожиног 3.78 фор; из легата Предовићевог 11.34 фор; 6 хвата твр­дих дрва, којима је учитељица дужна и школу грејати, и слободан стан.

У дужност учитељици ставља се предавање свих школеком уредбом прописаних предмета, настављање у пофторној школи као и предавање женског ручног рада. Компетенткиње имају и­казати потпуно оспособљење са учитељске школе сомборске и оспособљење за предавање мађарског језика.

Рок стечају траје до Петрова дне (29. јуна по стар.).

Из седнице заједн. градско-фабричког школског одбора, држане у Темишвару 27. априла (9. маја) 1892

Душан Берић,
перовођа

Коста Стевановић,
председник заједн. школ. одбора.

О Г Л А С.

59, 3—3

Ради оправке српско-православне цркве у Путинцима овим се расписује на мањак дражба, која ће се држати 7. (19.) јуна о. г. у два сата после подне.

Прорачун је:

За зидарски посао	600 фор.
За столарски посао	150 „
За лимарски посао	50 „

Свега 800 фор.

Сви који би желели предузети поменути посао, нек изволе у речено време на дражбу доћи. У Путинцима 15. маја 1892. год.

Црквени одбор.

ЗА Г. Г. СВЕШТЕНИКЕ

препоручујем врло финих и добрих

ШЕШИРА ПЪЕЛЕПУША

са разним најсолиднијим ценама, брзом и тачном услугом. Поруче са стране такођер обављам и шаљем е платом у наточ (Nachnahme). Молѣћи за многобројну посету

С поштовањем

Петар Маркуш, шеширџија
пређе А. Јекић и Маркуш

у кући госп. Николића бр. 16. на главној пијаци
У НОВОМ САДУ.

54, 2—3

РУСАЊА

42, 5—6

БЛАТНО КУПАТИЛО У МЕЛЕНЦИ

(у торонталској жупанији, жељезничка станица)

отвара се 1. (13.) маја и траје до 3. (15.) септембра.

Ово купатило препоручује се свима онима који пате: од шкрофула и отечених жлезда, од реуматизма и костобоље, од тако зване неуралгије, од сваковрених рана, отока у зглавцима, од свраба и других кожних болести и т. д.

Част је управном одбору штвов. посетиоце купатила и о томе известити, да се за доброг гостионичара побринуо.

За даље извешће ваља се обратити на
У Меленци, априла 1892.

Управни одбор купатила.

„Српски Сион“

излази сваке недеље на великом табаку.

Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожита у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића.

Претплата и огласи

шаљу се издавачкој српској књижари и штампарији Браће М Поповића на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад. За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.